

СТРАТЕГИЯ

**за развитие на електронни и дистанционни форми
на обучение
в Европейския политехнически университет
за периода 2021 - 2025 г.**

Перник, 2021

I. Увод, мисия и визия на ЕПУ

Дистанционната форма на обучение (ДФО) е форма, при която обучавани, преподаватели и администратори са разделени по местоположение. Ако разделянето е и по време, тя е асинхронна. И в синхронната, и в асинхронната дистанционна форма пространствената дистанция се компенсира с технологии, методи и средства на електронното обучение. Учебните и административни дейности се моделират като информационни процеси и се осъществяват чрез информационни и комуникационни технологии (ИКТ).

Използваният тук термин «дистанционно обучение» е понятие по смисъла на Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища и се разграничава от електронното обучение в традиционни електронни учебни дейности.

Стратегията, предмет на настоящия документ, представя визията и мерките за развитие на електронни дистанционни форми на обучение (ЕДФО) в Европейския политехнически университет (ЕПУ).

Стратегията е изградена след подробно проучване на стандарти, документи, наредби и добри практики за развитие на висшето образование и е в съответствие с общоприетите европейски и национални принципи в сферата на ЕДФО. В нея са отразени и основни опорни точки на *Стратегията за развитие на висшето образование в България 2021 – 2030* (ДВ бр.2 от 8 януари 2021 г.).

Стратегията е хармонизирана със *Стратегията за развитие на ЕПУ 2021-2025* и се представя като неин съпътстващ документ, в който се развиват по-детайлно принципите, насоките и мерките за въвеждане на ЕДФО. При подготовката и представянето на готовността на ЕПУ за ЕДФО е използвана нормативната база, опитът, анкетните проучвания и изследвания, както и платформата за дистанционно обучение на Университет „Пегасо“ (Неапол), собственик на ЕПУ, където в ДФО са обучавани над 40000 студенти.

В *Стратегията за развитие на ЕПУ 2021-2025* са определени мисията и визията на университета както следва:

Мисия:

Европейският политехнически университет е мултинационален център за висше образование, модерно обучение във всички утвърдени форми, научни изследвания и иновации, международно академично и бизнес-сътрудничество. Университетът персонализира отношенията си със своите студенти и докторанти, съобразява се с индивидуалните им възможности и желания и ги подготвя за личностна, обществена и професионална реализация в пазарната среда на променящия се свят.

Визия:

Чрез пълноценно интегриране в семейството от университетите на „Multiversity“ Европейският политехнически университет да се превърне в успешен работещ модел на частно инженерно образование в Югоизточна Европа, да достигне равнището на добрите европейски университети в академичния си профил и да бъде желан партньор с конкурентоспособни предимства.

Тази своя визия Европейският политехнически университет ще постигне чрез модерни университетски методи и средства, включително в дистанционни форми на обучение и научни изследвания чрез иновативни електронни продукти и услуги, предлагани посредством ИКТ.

II. Контекст

В *Стратегията за развитие на ЕПУ 2021-2025* е направен анализ на контекста, от който произтича необходимостта от промени в предлаганото сега висше образование. Развитието на информационните технологии и отвореният пазар на труда обуславят промени и в ролята и функциите на висшето образование. Промените - и като съдържание, и по форма – трябва да се съобразят със специфичните особености на съвременните поколения студенти, с потребността от нови компетентности в новото време и с новите възможности на технологиите.

Друга е външната образователна среда. Промениха се отношенията между учене, работа и професионална практика. Нараства значението на ученето през целия живот, което се превърна във фактор за успешна кариера. За да оцелеят в условията на силна конкуренция и демографска криза висшите училища трябва да се ориентират не само към випускниците на средните училища, но и към нетрадиционните обучаеми чрез развитие на неформалното образование, възможности за съчетаване на учене и работа и/или семейни ангажименти и др. Нуждата от спешна дигитализация на цялото образование, предизвикана от пандемията

от COVID-19, само илюстрира колко належащи и важни са тези промени. Доказа се и необходимостта от комбиниране на писмено-слуховата информация с визуална информация в пропорции, съобразени с различията в поколенията.

Традиционният модел на висше образование, основан на аудиторни занятия, е изправен пред сериозни изпитания и конкуренция от страна на масовите отворени онлайн курсове, както и на образователните програми и практически ориентирани курсове, предлагани от различни платформи и организации. Университетът може да се развива успешно в условията на динамичния образователен пазар само чрез обучение с високо качество на по-ниски цени, с по-голяма достъпност и гъвкавост. А това значи и различни форми на обучение, многообразни методи за предоставяне на учебно съдържание и административни услуги. В един конкурентен международен образователен пазар с високи такси, студентите все повече ще се ориентират към обучение и подкрепящи дейности, които най-пълно отговарят на техните специфични изисквания и личностни предпочитания.

Настоящата Стратегия цели да въведе в образователната практика подходящи мерки, които да се съобразят с новите реалности и визията за бъдещето като улеснят и повишат достъпа до качествено висше образование в условията на бързо променящия се свят, бурното развитие на ИКТ и факторите и нуждите на бизнеса. На тази база са формулирани целите и приоритетните насоки за въвеждане и развитие на дистанционната форма на обучение в ЕПУ за периода 2021 - 2025 г.

За да бъде конкурентоспособен и привлекателен за студенти и преподаватели, ЕПУ трябва да доизгради собствената си модерна информационна и комуникационна инфраструктура, да предложи новаторски учебни програми и конкурентни учебни ресурси, да предостави цифрови услуги, да развие партньорството и сътрудничествата с чуждестранни университети и да насърчи мобилността, заложената в темелите на неговото изграждане.

III. Принципи

Стратегията за развитие на дистанционното обучение в ЕПУ е основана на следните принципи:

■ Качество на обучението

Качеството на учебната дейност е от ключово значение както за укрепване на авторитета на ЕПУ, така и за привличане на повече студенти към обучение в областта на техническите

науки.

■ Широко използване на електронни ресурси и ИКТ

Широкото използване на ИКТ и електронни ресурси има за цел осигуряване на гъвкав и ефективен достъп до учебно съдържание и възможности за използване на разнообразни средства и нови образователни технологии за подобряване на продуктивността на преподаването и обучението.

■ Достъпност на обучението

ЕДФО трябва да осигуряват на студентите образователни услуги и платформи за достъп до висококачествени учебни материали по всяко време, в различни формати и на всяко място.

■ Разширяване на участието и равнопоставеност

ЕДФО трябва да позволяват участието на студенти и обучаеми с различна подготовка и дигитална култура и от различни поколения.

■ Обучение, основано на квалификация/компетентности

ЕДФО обучение трябва да осигурят промяната от съществуващото обучение, базирано на модули във времеви рамки, към обучение, основано на квалификация/компетентности. Тази промяна ще позволи на обучаемите самостоятелно да избират релевантни на техните личностни качества учебни пътища, които осигуряват адаптивно надграждане на знания и развитие на личностни умения.

■ Професионална компетентност на академичния и административния състав в обучението и преподаването

Провеждането на качествено е-обучение е невъзможно без наличие на висококвалифициран преподавателски и технически състав, който да разработва и предлага електронни образователни ресурси, да организира и провежда съответни ЕДФО. Професионалната компетентност за модерно иновативно преподаване и обучение следва да се постави в основата на стимулирането и развитието на академичния състав.

В резултат от придържането към тези принципи процесът на разработване и разпространение на учебни материали за е-обучение ще се модернизират, а системите за е-обучение ще се осъвременяват и ще автоматизират преподавателския труд.

IV. Стратегически цели

Основните цели на ЕПУ, свързани с електронното и дистанционното обучение в следващия четиригодишен период са:

Цел 1: Утвърждаване на авторитета на ЕПУ като образователна институция, в която ЕДФО са органично интегрирани в образователния процес и утвърден фактор за подобряване на качеството му.

Цел 2: Създаване на необходимите условия и предпоставки за успешно прилагане на електронните и дистанционни форми на обучение.

Цел 3: Утвърждаване на ДФО като форма на обучение, равнопоставена на редовното и задочното обучение и като алтернатива за обучение през целия живот, адекватна на образователния пазар.

V. Приоритети

Приоритетите за постигане на поставените стратегически цели във връзка с развитието на дистанционното обучение в ЕПУ в периода на действие на Стратегията са:

Приоритет 1. Образователна дейност

1. Чрез широко използване на ИКТ, предоставяне на качествени образователни услуги по всички програми на различни езици, университетски курсове и модули и в двете образователно-квалификационни степени с ориентация към чуждестранни студенти (основен контингент на ЕПУ) и на български граждани без откъсване от работа.
2. Регламентиране и подкрепа на съвременни ЕДФО, стимулиране на усвояването и прилагането на добри практики за дистанционно обучение, разработване и използване на иновативни образователни услуги.
3. Утвърждаване на критерии и стандарти за разработване и приемане на учебни програми и ресурси (учебни обекти, уеб базирани учебни дейности, електронни форми за комуникация и консултация и др.) за провеждане на ДФО.
4. Разработване и утвърждаване на учебна документация за дистанционна форма на обучение, която периодично се анализира, обновява и контролира.
5. Създаване на система за контрол и прозрачност на процедурите за проверка и оценка на знанията на студентите, обучавани в ДФО. Използване на средства за удостоверяване на самоличността и регламентирани процедури за предотвратяване и наказване на опити за

плагиатство и/или представяне под чужда самоличност.

6. Стимулиране на разработването, споделянето и закупуването на електронни образователни услуги и материали, вкл. на чужди езици.

7. Създаване на система за мониторинг и периодично оценяване на качеството на използваните учебни електронни ресурси, софтуерни среди и инструменти за електронно и дистанционно обучение.

Приоритет 2. Преподавателски състав с необходимия профил и квалификация за провеждане на ЕДФО

1. Осигуряване на условия и възможности за повишаване на квалификацията и за кариерно развитие на преподавателския, административния и техническия състав в областта на ЕДФО.

2. Създаване на организация и процедури за подпомагане на разработването на електронни ресурси и учебно съдържание. Осигуряване на постоянна техническа и логистична подкрепа за преподавателите.

3. Осигуряване на подкрепа за академичния, административния и техническия състав, провеждащи и осигуряващи електронно и дистанционно обучение, участие в научноизследователски и образователни проекти, семинари и конференции в ЕДФО.

4. Периодично организиране и провеждане на събития за разпространение и усвояване на добри практики в областта на електронното и дистанционното обучение.

Приоритет 3. Информационна инфраструктура и материално-техническа и база

1. Разработване и поддържане на интегрирана информационна инфраструктура за достъп до образователни и административни услуги.

2. Осигуряване, развитие и поддържане на подходяща за дистанционно обучение информационна инфраструктура и материално-техническа база, специализирана за ЕДФО в професионалните направления на ЕПУ. Регламентиране на използването и поддържането на информационната инфраструктура и материално-техническата база чрез адекватна нормативна уредба.

3. Осигуряване на дейностите по планиране, организация и провеждане на ДФО от ЦДО.

4. Предоставяне на използването на виртуална среда с интегрирани средства за електронно

учебно съдържание в различни формати с възможност за достъп от оторизирани потребители по всяко време и от всяко място.

5. Разработване на цифрови хранилища за съхранение и споделяне на електронни учебни ресурси и услуги и регламентиране на използването им със спазване на авторските права.

Приоритет 4. Конкуренетоспособност на обучението

1. Създаване на организация за проследяване на реализацията на завършилите обучението студенти и за периодично проучване на мнението на работодателите за качеството на образователните услуги. Провеждане на сравнителни анализи за постиженията на студенти, обучавани в ДФО и на студентите, обучавани чрез традиционните форми.

2. Подкрепа на иновациите в преподаването, ученето и оценката на качеството, прилагани при електронно и дистанционно обучение.

3. Регулярни дейности за опознаване на конкурентната среда за провеждане на ДФО и за установяване на различни форми за сътрудничество и споделяне на опит и добри практики с други български и чуждестранни висши училища

4. Разработване на политики и нормативни за спазване на авторските права при създаване и разпространение на електронни учебни материали и ресурси за ДФО.

Приоритет 5. Осигуряване на качество на обучението

1. Разработване и прилагане на механизми за повишаване на качеството на образователните услуги, включително за осигуряване на проектно финансиране, мотивиране и финансово стимулиране на преподавателския състав, за подкрепа на обучаемите и за повишаване на преподавателската квалификация в областта на електронното и дистанционното обучение, за използване на иновативни методи за обучение, усвояване на добри практики и други.

2. Изграждане на вътрешна система за наблюдение, оценяване, поддържане и усъвършенстване на качеството на електронното и дистанционното обучение, включително организационни структури и нормативни документи за функциониране на системата.

3. Периодично оценяване и огласяване на резултатите от функционирането на системата за наблюдение, оценяване, поддържане и усъвършенстване на качеството, включително от

вътрешни и външни одити, и предприемане на действия за нейното усъвършенстване.

VI. Насоки за реализиране на стратегическите цели

Насока 1. Образователна дейност

1. Осигуряване на подкрепа, мотивация и стимулиране на използването на иновативни елементи за ЕДФО, в т.ч., методика на обучение, гама от иновативни инструменти и подходи за оценяване на студентите, свързани с използване и разпространение на добри практики.
2. Осигуряване на достъпни за студентите възможности за ЕДФО на всички образователни нива и по всички програми, курсове и модули, чрез които да развият умения, необходими за професионално развитие в условията на икономика, базирана на знание, и с които да повишат конкурентоспособността си на пазара на труда.
3. Осигуряване на инструменти за подпомагане и поддържане на проектирането, разработването и внедряването на учебни планове и програми за дистанционно обучение.
4. Осигуряване на подкрепа за студентите в развитието на тяхната компетентност и увереност в обучението в електронна среда; развитие на информационната грамотност; осигуряване на умения според студентските нужди; разработване на интегрирани услуги за подкрепа на обучаемия в електронното обучение; обучение на работното място; технологично-подкрепено обучение; иновативни форми за дистанционно обучение; ангажиране на студентите в използването на технологии за подобряване на учебния процес.
5. Поддържане и прилагане на индивидуални подходи и подходи, основани на сътрудничество и подкрепа чрез поддържане на професионални общности за разпространяване и споделяне на добри практики.
6. Извършване на анализи и оценки за възможностите на университетската среда за дистанционно обучение на студенти със специални образователни потребности, както и за повишаване на степента на поддръжка.

Насока 2. Преподавателски състав с необходимия профил и квалификация

1. Осигуряване на подкрепа на академичния и административния състав, включен в ЕДФО:

- професионално и кариерно развитие за прилагане на иновативно обучение и преподаване на съответното научно ниво;
- ангажиране с образователни бизнес модели.
- използване на подходяща дигитална среда;
- подкрепя развитието на общности за електронно обучение;
- насърчаване на развитието на информационна и дигитална грамотност;
- придобиване на опит в електронното и дистанционното обучение, включително за онлайн преподаване;
- подкрепа на групи за професионално общуване и развитие.

2. Прилагане на подходи за развитие на академичния състав за обучение, преподаване и подкрепа на студентите, които съответстват на променящата се образователна среда в допълнение към институционалните и личностните изисквания: интегриране и координиране на дейности и подходи за развитие на академичния състав; развитие на дигиталната грамотност, разбиране на ролята и въздействието на технологиите върху обучението и преподаването чрез квалификация на академичния състав; осигуряване на гъвкави и контекстно-зависими дейности за развитие; насърчаване и поддръжка на споделянето и разпространяването на добри практики в университета.

3. Подкрепа на изследователски проекти и общности, насочени към проучване на състоянието и развитието на електронното обучение, както и на капацитета на академичния и административния персонал да предоставя качествени форми на електронно и дистанционно обучение.

Насока 3. Информационна инфраструктура и материално-техническа база

1. Осигуряване на достъп на студентите и преподавателския състав до комплексни електронни услуги и образователни ресурси чрез интеграция на вътрешните университетски системи и използване на технологии, които улесняват външните взаимодействия.

2. Осигуряване на хомогенна и съвместима образователна среда на базата на интегрирана иновативна архитектура, която подпомага и поддържа обучението и преподаването.
3. Регулярен преглед на системите и процесите за обучение и преподаване за постигане на високо ниво на образователните дейности: преглед на системите за осигуряване на подходяща дигитална среда; опростяване на процедури и осигуряване на гъвкавост.
4. Развиване на системи, които подпомагат обучението и преподаването.
5. Анализ на данни за качеството и ефективността на обучаващите системи, преподаването и обучението, включително развитие на аналитичния капацитет на средата за виртуално обучение.
6. Използване на координиран институционализиран подход към развитието, управлението и използването на отворени медии за обучение и преподаване.
7. Създаване на дигитални хранилища, подходящи за съхранение и разпространение на различни по вид учебни ресурси.

Насока 4. Конкургентоспособност на обучението

1. Създаване на механизми за институционална подкрепа на иновациите в преподаването, ученето и оценката на качеството, прилагани в електронното и дистанционното обучение: осигуряване на финансови ресурси за информационна и техническа поддръжка за усвояване и използване на иновации; подкрепа на академичния състав за повишаване на квалификацията в областта на електронното и дистанционното обучение чрез материални и нематериални стимули; периодично проследяване на постиженията на обучаваните дистанционно студенти и сравняване с тези на студентите в традиционни форми на обучение; установяване и прилагане на политики за спазване на авторските права при създаване и разпространение на материали за електронното и дистанционното обучение. Въвеждане на софтуер за разпознаване на плагиатство.

2. Познаване на конкурентната среда за провеждане на електронно и дистанционно обучение: установяване на официални форми за сътрудничество и споделяне на опит и добри практики с други учебни заведения за провеждане на качествено ДО; изграждане на

организация за проследяване на реализацията на завършилите обучението студенти; периодично провеждане на проучвания на мнението на работодателите за качеството на образователните услуги.

Насока 5. Осигуряване на качеството на обучението

1. Подкрепа на разработването на подход, основан на доказателства, за обучение и преподаване (необходимите данни са лесно достъпни и са в съответен формат, ключовите решения за обучение и преподаване са взети на базата на доказателства).

2. Осигуряване на качеството се съвместява с: непрекъснато наблюдение върху дефиницията за качество на преподаването и обучението и съгласуване с учебния опит; усъвършенстване и подобряване на процесите за осигуряване на качеството и съответствие с целите и ефективността на разходите по отношение на: технологично-подпомогнато обучение; трансформация към учебни програми, преподаване и обучение, базирани на квалификация/компетентност; достъпност.

3. Осъществяване на непрекъснат и задълбочен процес на проверка, мониторинг и подкрепа на предлаганите образователни услуги с цел осигуряване на високо качество на електронното и дистанционното обучение.

4. Разработване на ясни механизми за насърчаване на прилагането и разпространението на добри практики в областта на електронното и дистанционното обучение. Организиране на мероприятия за запознаване на академичната общност (включително на национално и международно равнище) с постиженията и добрите практики на университета в областта на електронното и дистанционното обучение.

5. Поддържане и актуализиране на системен подход за подобряване на качеството на електронното и дистанционното обучение в университета, включително за осигуряване на сътрудничество.

V. Специфични задачи за изпълнение на стратегията

Основните задачи, които следва да бъдат изпълнени в следващия четиригодишен период за постигане на поставените стратегически цели са следните:

Задача 1. Подготовка, акредитиране и въвеждане на ДФО като иновативна възможност

за ефективно и гъвкаво обучение.

Задача 2. Разработване и прилагане на политика за мотивиране на преподавателите за разработване на електронно учебно съдържание и за провеждане на дистанционно обучение.

Задача 3. Внедряване на комплексен набор от инструменти и нови ИКТ решения за разработване на електронни учебни ресурси.

Задача 4. Развитие и поддържане на информационна инфраструктура и материално-техническа база за осигуряване на надежден и сигурен достъп до електронни учебни ресурси и образователни услуги.

Задача 5. Осигуряване и поддържане на качество на електронното и дистанционното обучение и конкурентоспособност на предоставяните образователни услуги.

Свързани документи

1. Наредба за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища, приета с ПМС N2 292 от 2.11.2004 г.

2. Указание и критерии за оценяване на дистанционна форма на обучение в акредитирано професионално направление на Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА).

3. Правилник за устройството и дейността на Европейски политехнически университет.

4. Стратегия за ефективно прилагане на информационните и комуникационните технологии в образованието и науката на Република България (2014-2020 г).

5. Правилник за устройството и дейността на Център за дистанционно обучение на ЕПУ.

Стратегията за развитие на ЕДФО в ЕПУ се основава на приоритети, цели и стандарти, заложи в следните документи:

1. Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот, приета през 2008 г. от Европейския парламент и Съвета на Европа;

2. Национална стратегия за учене през целия живот, приета през 2008 г. от Народното събрание на Република България;
3. Стратегия „Европа 2020”, приета през 2010 г. от Европейския съвет;
4. Европейското висше образование в световен план, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, 2013 г.;
5. Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища от 2004 г.;
6. Стратегия за развитие на ЕПУ (2021 – 2025 г.);
7. Указания и критерии за оценяване на дистанционна форма на обучение в професионално направление на НАОА;
8. Национална стратегия за ускорено внедряване на ИКТ в образователната система на Република България (2014 – 2020);